

Što sadrže izvještaji o putovanju što ih podnosi zapovjednik transportnog broda

Petar Mohorović, Split

Kada se obavi jedno putovanje transportnim brodom, kojim se prevoze stanovite količine tereta iz jedne ili više luka u jednu ili više odredišnih luka, zapovjednik dotičnog broda podnose, komercijalnom sektoru brodarskog poduzeća, izvještaj.

Taj je izvještaj o obavljenom putovanju, u stvari, reprodukcija svih događaja i važnijih zbivanja u vezi s tim putovanjem.

Izvještaji o putovanju nisu jednoobrazni. Ničim nije propisano, kako će biti sastavljeni. Međutim, bez obzira na njihovu vanjsku formu, oni svi sadrže nekoliko bitnih elemenata.

U prvom redu, naznačuje se uz ime broda redni broj putovanja. Kada se radi o putovanju obavljenom u tramper-skoj (slobodnoj) plovidbi, (a brodar ima nekoliko brodova), svako će takvo putovanje nositi kronološki redni broj, bez obzira na redne brojeve, koje nose putovanja drugih brodova dotičnog brodarskog poduzeća. Međutim, ako je dotični brod uklopljen u higijensku službu, to jest, ako on obavlja ne slobodna već linijska putovanja, redni se brojevi drugačije naznačuju. U tom slučaju brod dobija svoj redni broj putovanja prema redosljedu odlazaka na linijski put, što će ih imati brodovi angažirani u liniji. Nadalje, budući, da linijsko putovanje obuhvaća i polazak i dolazak broda u polaznu luku, uobičajeno je, da se prvi dio takvog putovanja označuje kao »odlazno« (engl. »outward« ili »out voyage«), a drugi dio kao »povratno« (engl. »inward« ili »home voyage«). Prema tome, ukoliko se, na primjer, radi o povratnom putovanju, koje je obavio brod koji je kao treći u određenom periodu bio isplovio iz polazne luke, to će se njegovo putovanje označiti kao »III home« u tom periodu.

Nakon naznake broja putovanja, dolazi naznaka relacije, na kojoj je putovanje obavljeno. Na primjer: Trst-Rijeka-Split-Napoli-Marseille-Dakar.

Kao treći element, imamo naznaku tereta i količine istog. U putovanjima, kojima je prevezeno više tereta, iz više luka u više luka, korisno je, da se napravi mali tabularni iskaz pojedinih tereta i količina.

Konačno dolazi na red kronološki opis putovanja. Izvještaj o putovanju se pravi na osnovu podataka sadržanih u brodskom dnevniku. Za svaki pojedini dan se daje opis svega onog, što je registrirano u brodskom dnevniku. Tu ulaze i nautički i komercijalni elementi. Na primjer: 28. marta 1961. plovi se prema Bariju. U 11.20 h usidreni ispred luke. U 12.05 h peljar i vlasti na brodu. U 13.45 dobijen slobodan saobraćaj. U 14.05 dignuto sidro i prosljedi se prema luci. U 15.25 h brod vezan lijevim bokom uz obalu. U

16.30 h brod se povlači za 50 metara naprijed, te započne iskrcaj tereta na 3 ruke. Iskrcava se na obe ruke do 18.10 h, a zatim se radi samo na jednu ruku. U 19.30 h iskrcaj se prekida zbog kiše.

Vrlo su zgodni izvještaji o putovanju, u kojima se tabelarno prikazuju vremenski, nautički i komercijalni podatci. Na pr.:

Dan	sat	u plovidbi			u luci			di- stanca	brzi- na	okr.
		dan	sat	min.	dan	sat	min.			
28. 3. 61.	—	00	06	30	00	17	30	65	10	94
29. 3. 61.	—	00	04	45	00	19	15	50	10	94
30. 3. 61.	—	00	00	00	01	00	00	—	—	—
31. 3. 61.	—	00	00	00	01	00	00	—	—	—
1. 2. 61.	—	00	06	00	00	18	00	—	—	—

28. 3. 61. od 13—17 ukrca se generalni teret za luke Marseille i Barcelonu.

29. 3. 61. U 04.45 stigli pred luku Rijeka, gdje sidrimo. U 17.10 vezali se u luci uz bok broda »Zemun«.

30. 3. 61. Vezani u luci.

31. 3. 61. U 19.30 isplovili na sidrište. U 20.10 sidrimo lijevo sidro sa 4 uzla verige.

1. 2. 61. U 18.00 dobije se nalog da se isplovi za Veneciju. Po završetku lučkih formalnosti pred lukom, isplovljenje.

Za komercijalni je sektor važno znati, koliko je brod bio angažiran na dotičnom putovanju, koliko je bilo plovidbe, a koliko boravka u lukama, nadalje, kako je iskorišteno vrijeme provedeno u pojedinoj luci; da li je brod suviše često kao da bude uzet u rad za ukrcaj odnosno iskrcaj tereta; da li se i u kojoj mjeri racionalno obavila operacija ukrcaja ili iskrcaja, da li je bilo zastoja u tim operacijama izazvanih objektivnim ili subjektivnim razlozima. Podaci sadržani u Izvještaju o putovanju morali bi biti identični onima, koji se unose u dokument »statement of frets«. To je osobito važno, kada se radi o putovanjima obavljenim u slobodnoj plovidbi, gdje prijevoz tereta nije ugovoren po linijskim uvjetima, već po uvjetima, u okviru kojih unajmitelj broda plaća brodaru za vrijeme utrošeno prekomjernim zadržavanjem broda, a brodar plaća unajmitelju vrijeme, što je potonji ekspeditivnom manipulacijom tereta uštedio brodu.